

Pyhäjärvi

Lapsi on meille syntynyt

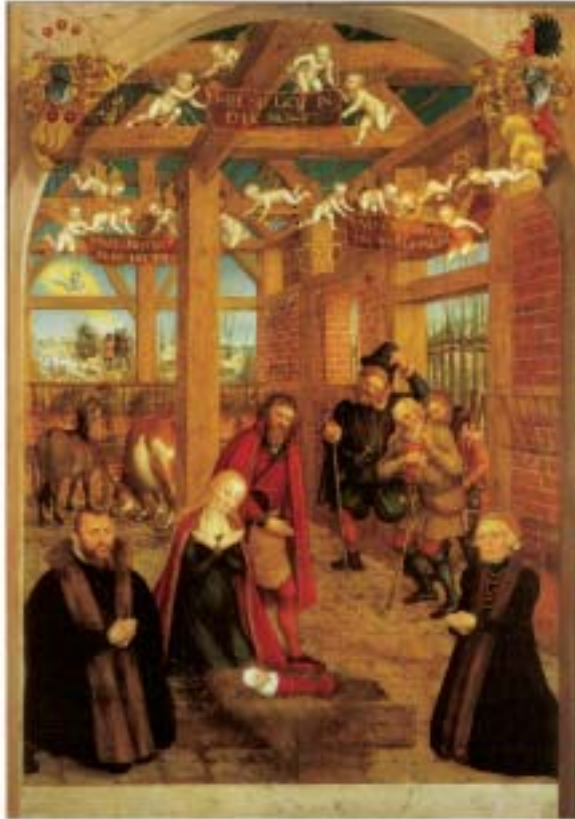
Lutherin kotikaupungin, Wittenbergin kaupunginkirkossa, on Caspar Niemeckin muistolle maalattu taulu. Sen tekijä ei ole kukaan vähäpätöisempi kuin Lucas Cranach nuorempi, isänsä poika. Tämä taulu kuuluu Lucas Cranach nuoremman edustaviimpiin töihin.

Rouva ja herra Niemeck olivat lapsen varakas aviopari. He antoivat omaisuutensa uskonpuhdistajien käyttöön. Heidän muistolleen Cranach maalasi taulun "Paimenten kumarrus".

Etualueella on itse pariskunta polvistuneena kuvan molemmin puolin. Keskellä maalauksessa on "pyhä perhe". Heidän takanaan ovat eläimet ja paimenet. Paimenet ovat 1500-luvun juhla-asuissa mukanaan tikari, hatu ja paimensauva. He astuvat talliin sivulta. He ovat tulleet laumansa luota kedolta. He ovat sivullisia, mutta enkeli on kehottanut heitä tulemaan seimen luo. Taka-alalla olevat härkä ja aasi pureskelevat rauhallisesti apettansa. Ne näyttävät olevan kotonaan tässä tapahtumassa.

Talli on kuvattu korkeaksi valoisaksi paikaksi ja muistuttaa eräällä tavalla kirkkoa. Tästä tällista avautuu katon läpi näköala suoraan taivaaseen. Pienet pulleat enkelit kannattelevat katonrajassa nauhaa, jossa on enkelien tervehdys: "Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ja ihmisille hyvä tahto." Eräs pikku- enkeli pitelee vauhdikkaasti hampailaan nauhaa.

Koko maalaus julistaa joulun sanomaa monin tavoin. Joulu ei ole vain perheiden juhla. Joulun lapsi on syntynyt kaikkia ihmisiä varten, myös yksinäisille ja sureville. Maria-äidin kädet

ovat ristiasenossa rinnalla. Se ennakoii Vapahtajan tehtävää. Ei paimenten olisi kannattanut jättää laumaansa tavallisen pienokaisen syntymän vuoksi. He karskit, työssä olijat, parhaimpiinsa pukeutuneina, ympäröivät, että nyt oli kyse heidän elämänsä tärkeimmästä asiasta. Heidän pelastajansa oli tässä. Eläimetkin, jotka vain vaistollaan aistivat ilmapiirin, tuntevat itsensä turvallisiksi. Joosefin käden asento on kutsuunsa paimenia, varmaan myös meitä muita, Jeesus-lapsen luo.

Joulukirkossa Kristus on meidän keskellämme seimen lapsena. Me saamme tuntea turvallisuutta ja syvää iloa, että juuri meitä varten on syntynyt Vapahtaja. Voi olla, että elämästämme puuttuu tärkeitä asioita, mutta tärkein on kuitenkin läsnä: Jumala meidän kanssamme.

Joulun hyvä sanoma kohoaa virsissä ja soitinten sävelissä korkealle. Ilosanoma on niin valloittava, että hyvin voi toimia yhtä epäsovinnaisesti kuin tuo yksi maalauksen vallottomista pikku-enkeleistä. Joulun kuuluvat monet hauskat ja kotoiset tavat. Niitä voimme vaalia.

Joulujuhlan keskuksena on Jeesus-lapsi, maalauksessa puuttuna punaiseen kapalo-vaatteeseen, johon kuuluu puhtaan valkoinen yläosa ja myssy. Vapahtaja, Jumalan puhtauden ja kirkkauden tuoja, antoi itsensä alttiiksi meidän vuoksemme, että me pelastuisimme ja saisimme rauhan sydämeen. Joulun meillä on näkymä taivaaseen asti, Vapahtaja on meitä aivan lähellä. Me saamme katsella ja kuunnella, soittaa ja laulaa tätä ilosanomaa.

SILJA FORSBERG

Adventtirukous

Ne lapset, jotka talvella evakkoon lähti, heidän mieltänsä jäänyt on koivu ja tähti. Emme tiennet mihin elämä meidän heittäi, monen kumpua nyt jo valkea hanki peittää.

Meidän elomme kohta jo iltahan ehtii, meillä kaikilla takana on vaiherikas retki. Me kävelen kuljimme asemalle silloin paikkui pakkanen, loisti vain tähtöset illoin.

Ei herkkuja notkuneet pöytämme silloin, kädet ristihin liitimme aamuin illoin. Moni eestämme henkensä silloin antoi, moni arpia sodan vuosikymmenet kantoi.

Sukupolvet on kasvaneet, rauha on maassa, rakas Jumala, kiitos vapaasta maasta. Saamme kiitosmielellä joulukirkkoon tulla, 60 vuotta on Suomi saanut vapaana olla.

Saamme kertoa lapsen lapsille illoin, miten vaikeudet suuret voitimme silloin. Rakas Jumala siunaa vartijat maamme, että täällä kaikki rauhassa olla saamme.

Suojaa ja varjele päämies maamme eduskunta ja hallitus, jolta ohjeet saamme. Anna meidän rukouksissa muistaa heitä, heidän päätöksensä koskevat meitä.

Nyt on adventti, ootamme joulujuhla, silloin kynttilät meille valoa tuhlaa. Tule rauhan ruhtinas päälle maan, tule jokaista meitä siunamaan.

Rauhaisaa Joulua ja Siunausrikasta Uutta Vuotta kaikille.

AINO RITVA HONKALA

Rauballista Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta kaikille pyhäjärveläisille ja lehtemme lukijoille!

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö, Vpl. Pyhäjärvi-lehti

13.12.2004

Vuosi 2004 historiaan

Suomen itsenäisyyspäivän tienoilla voimme todeta vuoden 2004 olevan siirtymässä historiaan. Kuluneena vuotena ei maailmassa ole tapahtunut merkittäviä terrori-iskuja Venäjää lukuun ottamatta. Tsetseenia pysyy levottomuuden pesäkkeenä. Alue ei todennäköisesti rauhoitukaan ennen kuin siellä saadaan aikaan poliittinen ratkaisu. Meillehän poliittinen ratkaisu merkitsi 87 vuotta sitten itsenäisyyttä. Vapaammat, demokratian tuulet ovat saaneet viime päivinä runsaasti kannatusta myös Ukrainassa.

Lähi-itä on edelleen sodan näyttämönä. Irak ei ole rauhoittunut tuotulla tavalla. Palestiina on Jasser Arafatin kuoleman jälkeen arvaamattomassa kehitysvaiheessa.

Vuoden puheenaihe talouden puolella on ollut globalisaatio. Se merkitsee yritysten toimintaa koko maailman kattavana. Samalla kun hintakilpailu on kovaa, suuryritykset ovat siirtämässä toimintaansa sinne missä tuotantokustannuksia voidaan säästää. Tuleva kehitys johtaa toivottavasti pitkällä tähtäyksellä elintasoerojen pienemmenemiseen maailman eri alueilla. Tämä muutoskehitys tulisi korkean elintason maissa ajossa. Tuotantoelämän siirtyessä alhaisten työvoimakustannusten maihin oma toiminta tulisi mukauttaa uuden tilanteen vaatimuksiin vastaavaksi. Henkilöresurssit, älykkäitä aivoja ja taitavia käsiä, löytyy rajattomasti esimerkiksi Aasiasta. Kysymys on vain koulutuksen viemisestä kyseessä oleviin maihin ja niiden kansalle.

Karjala-asia on vuoden aikana ollut esillä yksittäisten ihmisten kannanottoina sekä järjestötoiminnalla. Karjalan Liitossakin on aktivisoitua mieltämään tulevia menettelytapoja. Meillä jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa Karjalakysymyksen osallistumalla Pro Karjala-järjestön toimeenpanemaan kansalaisvetoomukseen luovutettujen alueiden palauttamisen puolesta. Tavoite on puoli miljoonaa nimeä.

Vpl Pyhäjärvi-säätiön hallinnon, Pyhäjärvi-lehden sekä omasta puolestani kiitän lehtemme lukijoita menneestä vuodesta ja toivotan Rauhausaa Joulua ja menestyksestä Uutta Vuotta 2005.

Antero Pärssinen

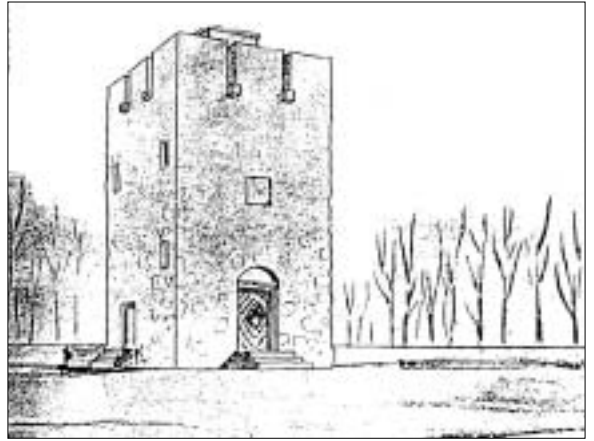
Suomen Kuvalehti 1943

Taipaleen muistomerkki

Taipaleen ankarien taistelujen näyttämön, joka satapäiväisen hellittämättömän taistelun jälkeen oli maaliskuun pakkorauhassa luovutettava viholliselle, tultua jälleen takaisinvaltaksi, heräsi Taipaleen taistelijoiden keskuudessa ajatus arvokkaan muistomerkkin pystyttämiseksi niille kentille, joilla puolivälin neljättä tuhatta aseveljeä uhraisi henkensä isänmaan vapauden puolesta. Talvisodan aikaisen Taipaleen lohkon komentaja, kenraalimajuri A. Bltckin puheenjohtajalla toimiva Taipaleen muistomerkkitoimikunta, jossa Taipaleen taistelijoiden lisäksi ovat edustettuina Keski-Suomen maakunta ja Metsäpirtin kunta, onkin äskettäin lopullisesti hyväksynyt professori Carola Lindbergin laatimat piirustukset Taipaleen muistomerkkiä varten, ja alustaviin töihin rakennuspaikalla on ryhdytty juuri näin päivinä. Tarkoitus on, että muistomerkki saadaan pystytyn tulevan kesän aikana.

Suomen Kuvalehdellä on tilaisuus julkaista ohjeina prof. Lindbergin alkuperäiset luonnospaiokset muistomerkkirakennuksesta ja sen sisältämästä Taipaleen tuntemattomalle sotilaalle ja kaikille sankarivainajille pyhitetystä kappelista.

Muistomerkkihankkeen raivoittamiseksi julkaistaan 30 erilaista Taipaleen valokuvaa käsittevä postikorttisarja. Ostamalla ja käyttämällä niitä voivat laajem-

Taipaleen kappeli on 7 metriä korkea pitkäomainen huone, jossa on punaisesta porfyyrasta tehtävä alttari ja tuntemattoman sotilaan sarkofaagi sekä toisella sivuseinällä kolmessa syvennyksessä Taipaleessa kaatuneiden sankarien muistotaulu. Päättyneeseen tulee lähes 5 metriä korkea lasmaalausikkuna, ja kattoa tukevat jykävät puunahonkaiset parrut.

matkin kansalaispiirit olla mukana rakentamassa tätä arvokasta kunniakkaan talvistomme symbolia. Postikortteja on lähiaikoina saatavana kirja- ja paperikaupoista sekä Rautatiekirjakaupan myymälöistä.

Taipaleen muistomerkki sijoitetaan tykistötulen paljaksi lakaiseman Terenttilän 'aavemetsän' korkeimmalle

kohdalle, johon on haudattu toistasataa tuntematonta sankarivainajaa. Muistomerkki käsittää kiviainden ympäröimän kunniapiihan, jonka toisella pitkällä sivulla kohoaa 14 m korkea Taipaleen luonnonkivistä muurattava jyhkeämuotoinen tornirakennus. Sen pääosana on pohjakerroksessa sijaitseva 'tuntemattoman sotilaan kappeli', johon tullaan pää-

ovesta. Sivuseinämällä olevalta ovelta johtavat seinän sisässä kulkevat portaat rakennuksen toiseen kerrokseen, johon tulee sijoitettavaksi pieni Taipaleen museo. Siitä nouseaan edelleen kierreportaita tornin huipulle, josta aukeaa mahtava näköala kaikkien Taipaleen taistelupaikkojen yli Laatokasta Suvantoon saakka.

Taipaleen kenttähaudausmaa

Kenttähauda "löytyi" heinäkuun alkupäivinä 1994. Kentälle jääneiden etsinnät olivat varsinaisesti alkaneet ja olimme ensimmäisellä etsintämatkalla, joka suuntautui Taipaleen alueelle. Tehtävänäme oli kentälle jääneiden etsinnän lisäksi etsiä Taipaleen tuntemattomiksi jääneiden sankarivainajien kenttähaudausmaa.

Olin ilmoittautunut etsintöihin mukaan Heikki Karttusen kehotuksesta, tämä taas tapahtui kevyällä 1994 ollessamme Pyhäjärven sankarihaudausmaahan kunnostustöissä. Meitä oli kymmenkunta miestä ryhmässä, sellaisia jotka eivät olleet kellekään miinhinkään muuhun "parempiosaisen" ryhmään. Osa oli kyllä ollut "etsintäkoulutussessakin" ja ainakin Heikki oli osallistunut ns. koe-etsintöihin. Opaaksi Heikki oli värvännyt jotain kautta pietarilaisen "Karjalan historiallisen seuran" poikia. Olimme majoittuneina teltaan Terenttilän alueella ollevalle panssariestelintilalle ja koska autot, teltta ja ylimääräiset varusteet piti jättää paikoilleen, oli myös jätettävä vartio. Toisena etsintäpäivänä vieruvuoro sattui minulle ja juiin mukaan pietarilaisen toverin kanssa vartiioon. Toverit lähtivät katsomaan Taipaleen linnoituksen kaivantoa, siitä heille kerrotuani. Kun he palasivat, vannotin heidät

pysymään teltoilla vartioiden ja suuntasin itse vanhan hiekkakuopan ympäristöön tutkimaan paikkoja, toimitoimus kun oli alkanut vaihtaa ja kun muu porukka oli suunnistanut Kirvesmäkeen. Siellä sitten paikkoja katsellessani satuin alueen korkeimmalla kohdille oleville kiviryökköille. Nousin lähimmälle kivikasalle nähdäkseen paremmin ympäristöön, silloin olivat sekä saniaiset että horsmat täydessä kasvussa ulottuen meikäläistän kainaloihin asti. Lisäksi koko rinne oli täynnä erikokoisia leppii, osa kuollut ja kaatunut, siis melkoista ryteikköä. Siinä sitten aluetta katsellessani huomasin ehjänä olevan kiviainden osan ja lähemmässä tarkastelussa myös kahden muun sivun osalta kiviainden jäännökset. Päätettiin silloin olevani ainakin aika lailla kyllä etsintäkohdetta.

Palasin sitten takaisin leiri-alueelle ja ryhdyin keittelemään vettä yms. porukalle. Kun porukka sitten palasi Kirvesmäestä, kerroin havainnotni ja ehdotin, että seuraavana aamuna, joka oli lähtöpäivä Taipaleesta, tutkisin porukalla lähemmän alueen. Tämä ei kuitenkaan sopinut silloisen ryhmänjohtajan piirustuksiin vaan lähdimme "kohti uusia seikkailuita" kuten hän asian ilmaisi. Tämä taas suivaanuttu meidät vanhemmat ja niinpä päätimme tehdä uu-

den matkan syyskuun 1994. "Rautainen sihteerimme" juonaili silloisen organisaation vetäjältä, Antti Vuoriselta matkan, joka osui mukavasti lokakuun alkuun. Siltä reissulta olivat sitten poissa em. ryhmänjohtaja sekä toinen nuori mies. Saimme mukaan miehen, Antti H Pohjosen, joka oli sota-aikana johtanut kenttähaudausmaan rakentamista. Etsintä aloitettiin vanhalta hiekkakuopasta, jossa laitoin joukkomme avarioivin, nenä pohjoseen, itse olin laittamaisena ja niin lähdimme kävelemään eteenpäin. Ja kuinka ollakaan, hetken kävelyn jälkeen osuin samalle paikalle, josta kappeli oli tarkasteltavana maastosta. Huutelun porukan kokoon ja käskin hakea uudesta hiekkakuopasta siellä olleet, Antti H. Pohjosen, Heikin ja pari muuta mukana ollut. Esittelin alueen Antti H. Pohjoselle. Hän tarkasteli pitkään paikkoja ja sanoi vihdoin: "Mikähän mahtaa olla tuon kiviainden pitkin sivun suunta?" Kävoin vastustani käsisuuntaukseen, mittasin aidan suunnan ja sanoin: "Jos laskemani korjaukset pitävät paikkansa, suunta on tarkkaan pohjoiseen". Tähän totesi Antti H: "Paikka on sitten myöskin oikea." Hänen selvityksensä mukaan aloimme tarkastella maastoa ja löysimme hautarivien paikat

hautojen painautumien pe-

rusteella. Asian varmistimme vielä käivamalla yhden haudan auki niin syvästi, että osuimme arkin jäännöksiin. Siitä sitten alkoi alueen kunnostustyö, jossa ryhmämme on kantanut päävastuun. Mainitsin alkuperäisen ryhmämme koostuneen henkilöistä, jotka eivät "kelvanneet" muihin porukoihin. Nyt on kuitenkin niin, että muut ryhmät ovat enemmän tai vähemmän hajallaan ja vain meidän ryhmä toimii edelleenkin.

Ryhmämme kokoonpano tulkon sekini mainituksi. Alkuperäiset, ensimmäisestä reissusta lähtien mukana olleet: Antti Bengts Jyväskylä, Jorma Inkinen Tamperelä, edesmennyt Heikki Karttunen, Nenni, Heiko Maukonen ja Teuvo Pironen Lappeenranta, Jouni Rainto Espoo, Rauno Ruohonen Kuopio ja Veikko Vesalainen Parikkala. Ryhmä on täydentänyt itseään seuraavilla: Mika Albertsson Imatra, Pentti Lindfors Vantaa, Arvo Löfjöönen Saari ja Sulo Ralli Sulkaava. Karttunen ja Ralli ovat veteraaneja, Albertsson, Lindfors, Maukonen ja Pironen ovat vielä työelämässä, muut ovat eläkeläisiä. Työ jatkuu toistaiseksi ainakin Kannaksella olevien kenttähautojen kunnossapitolla ja siinä ohessa jossain määrin myös-kin etsintöillä.

JORMA INKINEN

Kaunis, runneltu Karjala lastenlasten silmin

Vein musisoivat lastenlapseni Eveliinan, Pauliinan, Johannan ja Jaakon kesäkuun alkupuolella tutustumismatkalle juurilleen, Pyhäjärven Salitsanrannalle. Mukana oli ensikertalaisena myös nuorempi vävyimme, joka elintarvike- ja hygienian alan ammattilaisena joutui kokemaan monta kysymys- ja huutomerkkiä matkan aikana.

Teimme rengasmatkan pikkubussilla Svetogorskin, Räisälän, Käikisalmen, Viipurin ja Nuijamaan kautta. "Tuli jännä olo, kun heti Suomen rajan yli mentyäme näkyvät muuttuivat niin ankeiksi. Rakennukset ja tiet olivat ränsistyneet. Miksi ihmiset eivät pidä niitä kunnossa?" ihmettelee Johanna ensi kosketustaan rajan taakse. Kuskimme juuret olivat Jääsken ja Antrean seuduilta, ja kun hän oli myös hyvin kiinnostunut menneiden vuosikymmenten asioista, saimme kuulla monta mielenkiintoista tarinaa noilta seuduilta. Antreassa teimme ylimääräisen lenkin Vuoksen yli mahtavan betonisillan pieleen kahvitauolle. Mikä lienee tuon melko uuden sillan tehtävä! Tämän pohjoisen reitin varrella näkyvät olivat "alkuperäisempiä" kuin Kiviniemen Viipurin suunnalla. Tie oli osittain vanhaa, osittain asfalttia, ja Räisälän puolella

eni menossa melkoinen tieremontti. Pysähdyttiin Jääsken ja Antrean kirkkojen rautiioilla. Räisälän kirkko oli pystyssä ja käytössä!

"Meissä herätti ihmetystä Räisälässä "nuorisotoloksi" muutetussa kirkossa pidetty disco. Uteliasuuttamme olimme menneet ihmettelemään menoa, keskellä kirkosta perjantaipäivää, mutta pappi ja muut eivät ehtineet

Pyhäjärvi papan kotirannasta katsottuna, taustalla Isvankansaari.

eteiseenkin, kun kuului tiukka kielto", kommentoi Eveliina kokemaansa. Maatusta tuli sitten pihalle selittämään, että kyseessä oli pioneerileiri. "Käikisalmen tori oli myös mielenkiintoinen paikka. Monet kengät ja aurinkolasit tuntuivat houkuttelevilta. Mummi sentään osti luutia", muistelee Pauliina. Käikisalmen linnan edessä Jaakon mielenkiinto koh-

distui museopanssariväen nuun. Poikkesimme myös Laatokan rannalle. "Tuntuu kuin olisimme tulleet toiseen maahan. Maisema oli todella kaunis", toteaa Johanna.

Matka jatkui Musakan Lomarantaa lounaalle. Hieman epäillen alettiin lusikoida, mitä muuta kuin kaalisoppaa. Täytyiväthän ne vatsat, ja ennen kiireisen matkaohjelman jatkamista

todettiin, että yön yli viipyminen tässä lomapaikassa ei olisi ollenkaan huono ajatus, kenties seuraavalla kerralla. Sankarihaudalla, kirkko- maalla ja tärvellyn lahjoitus- maatalonpoikien muistomerkin luona kuultiin pappi "pakolliset" selitykset. Nykyaikisten asukkaiden hauta- muistomerkit kuvineen, penkkeineen ja sekavine rauta-aitoineen herättivät

tietyä hämmästystä. Taubilan entinen kauneuskaan ei jäänyt nuorilta huomaamatta.

"Olihan se vaikuttavaa, kun olimme Salitsanrannan kylässä. Sieltä pappi kertoi ja näytti kotitalonsa paikan, koulun, kirjaston ja kotirannan. Pyhäjärvi oli suuri ja sen rannalla söimme evästä", kirjoittaa Jaakko. "Salitsanrannan kyläkauppa oli jännä ko-

kemus, niin erilainen. Eipä ollut ostettavaa meidän makuunne. Limsaa olisi tehnyt mieli, mutta kun näytimme kaupan tähdille pulloja, jostain syystä hän nosti aika- moisen metakan. Saimme kuitenkin ostokset tehtyä. Mummi ja pappi ostivat karkkia. Ja sitten ihmettelimme, kun ostokset laskettiin helmitaululla. Kauppias ei tykännyt, kun Jaakko olisi ottanut kuvan laskemistohusta, mutta tulihan se kuva."

"Palatessamme Suomeen päin oli tien vieressä metsässä järjestelmällisesti asetettuja kivenlohkareita, panssarivaunuesiteitä. Tuli hieman outo olo, kun ennen kaikista sotaan liittyvistä asioista ei lukenut vain kirjoista, mutta nyt niitä sai tarkkailla paikan päällä", muistelee Jaakko. Ja muita matkan herättämiä ajatuksia: "Karjalasta olen kuullut kerrottavan paljon, varsinkin sen kauniista luonnosta. Se on todella vohmasta. Surkean näköisiä ja kuntoisia olivat puolestaan tiet ja kylät rakennuksineen. - Saimme varmasti aika realistisen kuvan elämästä rajan takana, nykyisestä kurjuudesta ja entisestä kauneudesta. Kauniimpaa kuin olin osannut kuvitellaakaan. - Mietin, miten Venäjällä vastakohtaisuudet ovat niin lähellä toisiaan. Kaunis luonto pilataan. Eikö ihmiset halua suojeilla ja säilyttää luontoa? Miksi he eivät pidä paikkoja kunnossa? - Jos entinen Karjala olisi osa Suomea, varmaan siellä tulisi käytyä useamminkin. - Kiitos, pappi!"

Matkalaisten ajatuksista koonnut

PEKKA LAULAJAINEN

Unohdettu sankari Leo Alarik Luukkanen

Sinun syntymästäsi on kulunut 80-vuotta. Synnyit Pyhäjärvellä Musakanlahden kylässä Helena o.s. Musakan ja Armas Luukkasen vanhimpana lapsena. Samassa talossa asui myös setäsi Viljam perheeseen. Talvisota katkaisi normaalin elämän ja nuoruutesi. Jouduit perheesi mukana evakkoon, ensin Alavudelle ja sieltä edelleen Mouhijärvelle, jossa liityit sotilaspoikiin. Suomalaisen vallattua jatkosodassa Karjalan, palasivat perheemme takaisin kotiinsa Musakanlahteen. Pyhäjärvellä liityit välittömästi IS-poikiin ja olit erilaisissa vartiointi- ym. tehtävissä.

Syksyllä 1942, kun täytit 18 vuotta hait ja pääsit vapaaehtoisena rintamalle. Tuohon aikana liittyi omat varhaisimmat muistikuvani sinusta ja erilaisista tapahtumista. Koska asuimme samassa talossa olit minulle kuin isovelji ja lomilla käydessäsi seurasi Sinua hyvin tarkasti. Ihailin Sinua ja Sinun sotilasvarusteitasi. Palvelit kenttätykistössä ja

Leo Luukkanen 18-vuotiaana kenttätykkinsä edessä 14. 6. 1943.

muistan Sinun kertoneen miten teiltä oli tuhoutunut korsi ja sen mukana oli palanut viltti. Äitini pakkasi Sinulle uuden viltin. Veljesi Hannun synnyttyä toi hänet kastamaan komppaniisi nuoren sotilaspastorin. Isällesi sattui viljanpuinnissa Kiimajärven rannalla Aar- teenniemessä elokuussa -43 tapaturna, jolloin hänen toisen käden sormet murskaantuivat puimakoneen ke- laan. Olit juuri tullut lomalle ja tiedon tatumurasta saatu- usi ajoit hevosella täyttät laukkaa tatumurapaikalle ja veit isäsi Kiviniemeen lää- käriin.

Olit hyvin taitava käsistäsi ja teit rintamalla erilaisia muistoesineitä. Äidillesi ja äidilleni teit ainakin kapiokir- stut, korulippaat ja lippu- tankoja potelevät karhut. Mi- nulle teit poljettavan puhe- vosen. Oit miten onnellinen siitä hevosesta olin ja miten paljon siitä pidin. Monesti yölläkin kun heräsin, kävin sitä silittelemässä ja annoin sille heiniä. Kesäkuun 16. p- vä 1944 meidät evakuoitiin

toistamiseen Pyhäjärveltä. Itse olit jo joutunut rintamal- ta sairaalaan. Sinuun oli is- kenyt raju ja hyvin usein tap- pava keuhkotauti. Sairaus oli varsinkin rintamajoukoissa. Nyt jälkepäin on esitetty arvioita, että olko biologi- nen sodankäynti jo silloin enään auttaa sairaalassa, vaan lähetettiin kotiin.

Perheesi asui Mouhijärvel- lä kuten myös mekin. Kävim- me usein sinua katsomassa. Riudut vuoteellasi ja elämä- mänvoimasi hupenivat hyvin nopeasti. Koskaan emme kuulleet sinun valittavan kotaloasi, vaan kärsit valta- vat tuskat valittamatta. Sun- nuntaina 6. 5. 1945 veljesi Asko lähetettiin tuomaan sa- naa, että sinu vointiasi oli kovin heikko. Kiruhdimme suoraan metsän halki kotiisi. Makasit vuoteellasi hyvin heikona, mutta tyneenä ja rauhallisena. Tunnistit vielä meidät ja ojensit kätesi ja sa- noit "Päivää setä". Samassa kätesi herposi ja nuori elä- mäsi oli päättynyt vain 20-

vuotiaana. Vanhempasi olisi- vat halunneet sinulle hauta- paikan Mouhijärven sankari- hautausmaalla, mutta silloin- nen rovasti katsoi, että ei ole kuollut suoranaisesti sota- vammoihin! Sinut on siunat- tu Mouhijärven Vanhankir- kon hautausmaalle.

Näinä vuosikymmeninä olet kokonaan jäänyt osatto- maksi niistä virallisista huo- mion- ja kunnianosoituksis- ta, joita sotiemme sankari- vainajille on tehty. Me Sinun läheisesi kunnioitamme ja rakastamme sinuun muisto- asi iäti. Olit aina rehti, oikeu- denmukainen ja hyvin käyt- täytyvä. Nuoresta lästäsi huolimatta olit sodassa roh- kea ja miehullinen. Teit pal- jon enemmän kuin täytyi vel- vollisuutesi ja sen teit kun- niakkaasti.

Serkkusi
TAITO LUUKKANEN
Kotka

Äitimme

Ester HAIKONEN

o.s. Karvinen

* 12. 2. 1917 Vpl. Pyhäjärvi
† 12. 11. 2004 Espoo

Kaupaksella muistaen

**Helinä perheineen
Tuure perheineen**

Siell' kukkia täynnä on maa,
sydän väsynyt levätä saa.
Kevyt kulkea on, ei ahdistusta siellä,
ei tuskaa tunnetta taivaan tiellä.

Siunaus toimitettu läheisten saattamana.

Rakas Ukkimme

Arvo Kalervo KAASALAINEN

* 3. 7. 1923 Vpl. Pyhäjärvi
† 1. 11. 2004 Riihimäki

Meillä on Sinua niin ikävä

**Mirja ja Heikki
Petri ja Hanna**

**Tuula
Beritta-sisko
Laila ja Arvi
sukulaiset ja laaja ystävien joukko**

Viel' kaipasit kotiin Karjalaa
missä aamun valkeni koi.
Tuli kutsu luo Isän taivaahan,
siellä kannel kauniimmin soi.

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakas isä ja Palonkulman pappa

Onni KANSIKAS

* 25. 6. 1924 Terijoki
† 17. 11. 2004 lomamatkalla Virossa
*Tuli enkeli siivin valkoisin,
tartui käteen isän, vei kotiin taivaaseen.
Siell' äitimme odotti tietien sen,
nyt jatkuvi matkamme yhteinen.
Siell' kohtaamme viel' kerran
helmassa Luojan, armosta Herran.*

Rakkauhdella muistaen

**lapset perheineen
lapsenlapset perheineen
muut sukulaiset ja ystävät**

Siunaus toimitettu omaisten ja ystävien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Ensimmäinen joulu

Jokainen joulu on tavallaan ensimmäinen joulu. Joulun vietto evakossa, uudessa kodissa, vieraila maalla. Ensimmäinen joulu vauvan kanssa, ilman äitiä ja isää jne. Tästä joulusta tulee kaipuun täyttämä, muistojen kultaama. Ensimmäinen joulu ilman turvallista, rakasta isoveljeäni. Ajatukset vaeltavat lapsuuden perinteisiin jouluihin.

Puuteenkin keskellä muodostuivat joulun juhlat perheen keskeisiksi, lämpimiksi tapahtumiksi, joista voi ammentaa voimaa vielä vuosikymmenien jälkeen. Kiitos niistäkin muistoista, veli.

Kaipuun taakka

painaa maahan saakka.

Ystävä, voit avun antaa

että jaksan surun kiveäni kantaa.

Valon Herra, anna mieleheni Rauha Suuri,

murra sydämeni raskas itkuvuori.

Tahdon kiitoksella muistaa heitä

jotka vaeltavat autuaitien kultateitä.

Siellä kohtaamme taas kerran

luona Rakkauden Suuren, Joulun Herran.

"PIKKUSISKO"

Luukkaa jouluevankeljum Soaapru ja Enkkuva mummo ja uki murtieel

Siihe aikoa anto keisarj Aukustus käsky jot koko valtakunnas olj loaa-jittava verokirjat. Teää verolpano olj ihka ensimmäine ja tapahtu ko Kvirin-jus olj Syyrija käskyhaltujat. Kaik määniit kirjottautummoa veroluettelluo, jokahine ommoaa omiutissee kaupunkihiehes. Nii läks Juo-sep ja Kalileast, Nasareti kaupungist ja mänj Juuttoa Peetlehemmi, To-aaveti kaupunkii; heää neää kuulu kuningas Toaaveti sukkuu. Heää läks sin yhess morseimies Mari kans, joka olj pienii päi.

Ko hyö oliit siel ni Mari synnyttä-mise aika tulj ja heää synnytti poja, esikoises. Heää kapaloits lapse ja panj sen soimiee, ko heil ei olt tillo-na kortteieris.

Sil seuvul olj paimeni yöl vartioi-

mas laumajoaas. Yhtäkki heijä ies-seää seiso Herra enkelj, ja Herra kirkaas olj heijä ympärilleää. Paimenet pölästyit siint, mut enkelj sa-no heil: "Älkää pelätkö. Mie ilmota teill ilosanoma, suure ilo koko kans-sal. Tänäpäin o teill Toaaveti kaup-pungis syntynt Vappauttaja, Ristus, Herra. Mie anna teill osviita: työ löy-vättä lapse, joka makkoap soimes kapaloissa."

Ja sill hetkel olj enkeli ympäril suur taivoaalline sotajoukko, joka ylisti Jumaloo näinikkee: "Jumalan o kunnia korkeussa, moaan peäl rauha ihmisil joita heää rakasto-aap."

Ko enkelit oliit männiet takasi taivoasie, paimenet hoastoit toi-silliee: "A vot nyt Peetlehemmi! Siel

myö nähää, mitä o tapahtunt, se minkä Herra meil ilmotti."

Ja hyö läksiit järkineää ja löysiit to-eperreää Mari ja Juosepi ja lapse jo-ka makas soimes. Teäänkö hyö näk-kiit ni hyö kerotiit mitä vakahesit olj heil hoastettu.

Kaik jotka kuuliit paimenie sanat, oliit ihmeiseää. Mut Marj katki sy-vämmehiehes kaik mitä olj tapaht-unt ja tutkeliit sitä mielesseää.

Paimenet palasiit toimieasa, ja hyö kiittiit ja ylistiit Jumaloo siint mitä oliit kuulliee ja nähnieet. Kaik ol just sil viisi ko heil olj hoastettu.

Toimitantut Aulis Martinpoika Tenkanen Antin Matintyö Tenkasen ja Martti Maunu Tuomaanpoika Toi-vaiesen antamien ohjeiden perus-teella.

Ivaskensaaren poika Simo Hämäläinen on poissa

Simo Antti Juhani Hämäläisen nukahti ikuiseen vauhain kesänsä aamuna 21. 7. 2004 omassa kodissaan Kontiolahdella. Hän oli syntynyt Viipurissa 16. 5. 1927 kihlakunnantuomari Aappo Hämäläisen ja hammaslääkäri Hildur Hämäläisen poikana. Simo Hämäläisen isä Suur-Simo omisti Ivaskensaaren sijaitsevan maatilain, jossa Aappo Hämäläinen perheineen vietti kaikki vapaa-aikansa. Koulunkäyntinsä hän aloitti Viipurissa mutta oppikoulun toiselta luokalta hän joutui lähtemään evakkoon vuonna 1939. Koulunkäyntiä hän jatkoi Helsingissä Viipurin kaksoisyhteisyydessä jossa toinen, kolmas, ja neljäs luokka suoritettiin lyhennettyinä jaksoina Ilompe oli suuri kun viides luokka voitiin aloittaa Viipurissa jonne koulumme Helsingistä muutti takaisin saaden paikakseen entisen Klassillisen lyseon rakennuksen. Täällä tapasin Simon ensimmäisen kerran luokkatoverinani. Sorja oli poika. Myöskin rip-pikoulussa olimme samaan aikaan. Rauhasa emme saaneet koulumme Viipurissa käydä, sillä keväällä 1944 varsinainen koulutyö lopetettiin ja jouduimme tenttimään oppiaineet. Olimme silloin kuudennella luokalla ja Simon ystäväilliset vanhemmat ottivat minut silloin kotiinsa asumaan. Se perhe jossa asuin vuorokalla lähti jo pakoon pommituk-sia. Me Seija, Simo ja minä olimme silloin keväällä 1944 kuin sisarusksia. Minä olin kolmikosta varmasti se kaikkein komentelevaisin.

Suoritimme kaikki kuudennen luokan mutta alku-kesästä ryssät veivät Viipu-rin ja koulumme taasen Hel-sinkiin ja sinne mekin kolin oppilasta siirryimme. Monet Simon poikakaverit sieltä koulusta olivat jokapäiväisiä vieraita niin Viipurissa kuin Helsingissäkin. Monta hauskaa tapahtumaa ja juhlaa pi-

Kihlakunnan tuomari Aappo Hämäläinen, sylis-sään Simo Hämäläinen.

dettiin Simon kotona. Sitten vapunaatonna tuli meille ys-tävälle murheellinen tieto jo-ka kertoi Simon perheineen muuttavan Joensuuhun. Si-moa ja hänen vanhempiaan tut-ti kovasti ikävä.

Ylioppilaaksi päästyään Si-mo opiskeli useita vuosia Helsingissä. Hän avioitui varsin nuorena, sai tyttären ja kaksi poikaa ja kuusi las-tenlasta. Heitä kaikkia hän rakasti ja ikävi. Kun hänen asunnostaan aukeni näköala pihaan johtavalle tielle hän heti riensi ulos katsomaan kuka tuljia oli.

Vaimonsa kuoltua Simo oli kovin yksinäinen. Hän soit-teli usein luokkatoverilleen ja ystävilleen. Hänen viimeisen elinvuotenaan minäkin soittelin hänelle päivittäin. Kävin myös Kontiolahdella-

kin viisi eri kertaa ja Simo kä-vi puolestaan Helsingissä jossa vietimme joulun 2003 yhdessä. Kovasti oli meillä hauskaa yhdessä. Opin oikeastaan tuntemaan Simon vasta vanhana. Hän oli mah-dotoman huumorintajuinen ja lempeä ihminen. Kun puhuin hänen kansaan tun-tui minusta kuin olisin pääs-syt Karjalaan ja sinne Kan-nakselle takaisin. Simo oli säilyttänyt Karjalan murteen juuri sellaisena kuin sitä Vii-purissa syntyneet ja siellä koulunsa käyneet puhuivat. Simo pisti aina puheensa väliin Vpl. Pyhäjärven murret-takin. Nuottipolento ja sanavarasto olivat kuin 60 vuotta sitten Karjalassa.

Koko keväältä 2004 Si-mo suunnitelti käyntiä Pyhä-järvelle ja Ivaskensaareen.

Viisumivaikkeudet tuntuivat niin ylipääsemättömiltä, että matka siirtyi kesään. Minäkin opiskelin venäjää Simon pyynnöstä jo parin kuukau-den ajan. Vielä edellisenä il-tana ennen Simon pois-lähtöä juttelimme puhelimessa ja Simo sanoi minulle " Si-nun on äkkiä tultava tänne, sillä

täällä on nyt niin lämmin-tä ja Höytiäisen vesikin on 22 astetta. Ilmoitin tulevani parin päivän kullutta ja os-tin jo lipunkin valmiiksi. Si-mo kertoi olevansa vähän väsynyt ja en enää soittanut hänelle mutta iloinen ja elä-mänhaluinen hän oli. Aamu-lle hän oli sitten jo pois. Muillestään hän oli lähtenyt sielun siivin ilman viisiuma sukunsa oimistamalle maati-lalle Ivaskensaareen ja Eede-niin.

Simo oli karjalaisista kar-jalaisin. Hän oli varma siitä, että Karjala on taasen joskus meidän. Vaikka Simo ei ollut-kaan syntynyt Pyhäjärvellä hän vietti siellä nuoruudek-saan kaikki vapaa-aikansa. Siitä hän uneksi, että Ivask-ansaaren isäntänä voisi jäl-leen kerran olla aikakesi-man oimistajan kihlakun-nantuomari Aappo Hämäläisen, isoisän mukaan ni-mensä saanut Simon poika Aappo Hämäläinen.

Simo oli niin ystäväallinen ja hyväntahtoinen ihminen, että sellaisia on vähän tässä kovassa maailmassa. Elä-mätyönsä Simo Hämäläi-nen teki Pohjois-Karjalan kultusliikkeen toimitus-johtajana. Hänen harastuk-siansa kuului nuorempaan ralliautoiluun ja nyrkkeily. Jo nuorena poikansa Simo lii-tyi suojeluskuntaan ja vain 14 vuotiaansa koulupoikana hän Pyhäjärven tiellä joutui pelastamaan omalla toimin-allaan kahden suomalaisen sotilaan hengen.

Me elossa olevat luokkato-verit ja hänen ystävänsä kai-paamme häntä.

PIRKKO (PIRRE) TERVO
kotikunta Vuokselä.

Tauno ja Elina Torkkeli 65-vuotias hääpäivänä. Takana lapset vasemmalta Eeva, Matti ja Eline.

Valtion metsä oli Rantakyläläisten "kultakaivos"

90 Tauno Torkkeli syntyi Pyhäjärven Rantakylässä 17. 12. 1914 ja täyttää siis kunnioittavan määrän vuosia. Taunun vanhemmat olivat Anna-Mari os. Heikkonen ja Joseppi Torkkeli ja he olivat 1913 muuttaneet Rantakylään Muolasta.

Rantakylässä oli 40 taloa ja enin osa asukkaista oli muuttanut muualta. Maatilat olivat kooltaan pienviljelytiloja, mutta hyvin huomatava lisätulo tuli asukkaille metsätöistä. Tauno kertoi, että rantakyläläisten maat rajoittuivat laajaan valtion metsään. Joka talosta, lukuun ottamatta kahta taloa, tekivät miehet koko talven rahtia valtion metsässä. Se oli "kultakaivos", josta saatiin kaivattuja rahatuloja joka perheeseen.

Taunun nuoruudessa ei jäänyt paljon aikaa harrastuksille, sillä työtä joutui uurrastamaan jokainen perheeseen. Mutta oli jotakin ja se oli 8-miehinen laulukööri, joka esiintyi usein eri juhlatilaisuuksissa. Tauno lauloi siinä ykkösbasso. Mutta sitten nuoren miehen elämään tuli muutos. Hän rakastui saman kylän tyttöön Elina Patrakkaan. Patrakkan perhe oli muuttanut Räisälästä. Rakkauden lisäksi nuoria yhdistivät samat elämänarvot, isänmaallisuus ja maanpuolustus. Elin toimi Lottana ja Tauno suojelekuksissa. Heidät vihittiin kesäkuussa 1939.

Muutaman kuukauden kulluttua häistä heitä tarvittiin jo maanpuolustustehtävissä. Rantakylän pojat ja Tauno heidän mukanaan suorittivat ilmapalvontaa. Aluksi Torkkelin talon katolla ja sitten talvisodan syttessä Tielammen ilmaparvotiesemalla. Elinä oli mukana "vellinkeittäjänä". Talvisodan päättymisen jälkeen heidät siirrettiin Savonlinnan lähelle Ahvion saaren valvonta-asemalle. Tehtävistään heidät vapautettiin 19.4. 1940.

Sotien jälkeen Torkkelin perhe sai maatilan Jämijärveltä. Tauno oli mukana monissa yhteiskunnallisissa tehtävissä. Hän oli yhdeksän vuotta kunnanvaltuustossa, viisi vuotta -hallituksessa, Osuuspankin hallinnossa kuukausitarastajana, SOK:n Osuuskaupan hallinnossa sekä lisäksi lauloi kirkkokuorossa. Perheeseen syntyi kolme lasta Eina, Eeva ja Matti.

Elämän virta kuljetti Torkkelin perhettä kuitenkin eteenpäin. 1959 he muuttivat Hyvinkäälle. Sieltä ostettiin neljän perheen asuintalo, johon otettiin vuokratilaa. Tauno sai työpaikan varastomiehenä.

Nyt on jo kauan oltu eläkkeellä. Viisi kertaa on käyty Karjalassa ja Rantakylästä ei jättänyt entistä asutusta muuta kuin kansakoulu. Vuonna 2001 ilmestyi Rantakylästä muistelmateos Tuul'ukko puhaltua. Teoksessa on paljon Taunun muistelmia. Tauno, jolla on iästään huoli-

matta erittäin tarkka muisti, pahoittelee kirjan monia virheitä henkilötiedoissa. Kirjassa kerrotaan, että Könin pojat Matti ja Heikki hukkuivat Laatokkaan. Tauno oikaisee, "Köninkillä ei ollut lainkaan sen nimisiä poikia, eikä Könin pojista kukaan hukkunut Laatokkaan." Tämä vain yksi oikaisu monista virheistä.

Nykyisin Torkkelit asuvat Hyvinkään keskustassa kerrostalossa. Lapsista Einen perhe asuu Jyväskylässä, mutta talvet Espanjassa. Eeva muutti Kanadaan ja avioitui englantilaisen kanssa. Matin perhe asuu Hyvinkäällä. Lastenlapsia on 7 ja lastenlastenlapsia 6. Elinä-mummo esittelee valokuvista jokaisen lastenlapsen pienimmästä suurempaan. Yhdessä kuvassa komea nuorukainen Kanadan armeijan punaisessa univormussa johtaa paraattia hopeamielkoineen. Isoisää hymyilyttää muistella, miten toisenlaiset pukimet hänellä oli armeijan puolesta sodan aikana.

Tietysti tämän päivän lasten elämä on tuiki erilaista kuin Elinan ja Taunun nuoruus Rantakylässä Kummallakin on kuitenkin kauniit ja hyvät muistot Karjalasta. Ja Taunun äänenpaino on hyvin selkeä sanoessa: "Karjala kuuluu ehdottomasti Suomelle."

Sydämelliset Onnittelet Päivänansarikille!
SALME RINTALA

Karjalasta kaipaamaan vain Laatokan hiekkarantoja ja Konevitsaa

85 Rauha Mikkanen os. Anttonen syntyi 4. 12. 1919 Pyhäjärven Vernitsan kylässä. Vanhemmat olivat Olga os. Lappalainen ja Lauri Anttonen. Rauhan syntymässä Suomi otti itsenäisyyden ensiaskeleita. Nuoren tytön täyttäessä 20-vuotta, Suomi oli jo sodassa ja itsenäisyyden uhatuna. Talvisota oli syttynyt.

Rauhan kolme veljeä lähtivät rintamalle puolustamaan kotiseutuaan ja Rauha täytti velvollisuutensa vapaaehtoisena kotijoukoissa. Hän toimi talvisodan aikana muonittajana Sortanlahdessa. Hyvänä työparina oli Irja Humala. Myöhemmissä sodan vaiheissa hän toimi Kajaanin rajavartioston puhelinkeskuksessa sekä Heinänsenmaan linnakkeen keskusneitoitajana.

Sodan jälkeen Anttonen perhe sai asuinpaikan Ikaalisista. Rauha sai työpaikan Ikaalisten Seurahuoneelta tarjoilijana ja siitä tuli hänelle ammatti koko työelämän ajaksi. Elämän virta kuljetti häntä aina suurempiin liikepaikkoihin ja tasokkaimpiin ravintoloihin, Hyvinkäälle, Lahteen ja viimein Helsinkiin.

Mustalainainen oli joskus nuoruudessa ennustanut Rauhalle, ettei hän mene koskaan naimisiin, mutta toisin kävi. Rauha ja Erkki Mikkanen vihittiin 1960 ja yhteinen koti perustettiin Helsinkiin. Erkki nukkui pois 1988 ja Rauha asustaa yksin kauniista kotiaan Helsingissä.

Karjalasta Rauha kertoi kaipaavansa vain Laatokan hiekkarantoja ja Konevitsaa. Hänellä on tarkassa muistissa monet lapsensa tehdyt kirkkomatkat äidinkielen "Katka" -mummon kanssa luostarin jumalanpalvelukseen. Mummona oli kirkossa oma määrätty paikka, jossa hän ristinmerkkejä tehden ja polvillaan rukoillen osallistui yhteiseen toimitukseen. Mummon tavat, usko ja luostarin syväälle sydämeen

Rauha Anttonen.

tuntuva hartaus jäivät voimakkaana pienen tytön mielen muistoihin aina aikuisikänsä asti. Ja kun joskus kiireen täyttämässä elämässä tuli hetkiä, jolloin sielu kaipasi lepoa ja lohtua, askeleet veivät ortodoksi kirkkoon. Siitäkin huolimatta, että Rauha on luterilainen.

Rauha on tehnyt kaksi kotiseutumatkaa ja molemmilla kerroilla hän on käynyt myös Konevitsassa. Hän ystävänsä silloisen luostarin johtajan Nasirin kanssa ja tapasi hänet useita kertoja Helsingissäkin. Nykyisin Nasiri asuu Pietarissa ja toimii eri luostarien, myös Konevitsan, tarkastajana. Rauhan kanssa yhteydenpito jatkuu edelleen Pietarista.

Omasta elämästään hän toteaa. - Olen elänyt hyvin

moni-ilmeisen ja todella tahtumarikkaan elämän, joten uusia elämyksiä en enää kaipaa. En ole juhlinut myöskään merkkipäiväni. Työelämässä näin niin paljon ihmisten juhlimista, joten omat juhlat ei kiinnostaa. Suvun vanhimpana elän päivän kerrallaan. Tietysti tässä iässä on jo vähän vaivojakin, mutta joka päivä olen kiitollinen, että kunto on vielä näinkin hyvä. Kotona on hyvä asua. Palveluita saan tarvittaessa ja hengen antimo on Pyhän Laurin kirkko, aivan kodin tuntumassa.

Sydämelliset onnittelet Sinulle Rauha näin jälkikäteen lukuisilta serkuilta ja muilta sukulaisilta ympäri Suomea. Hyvää Joulua ja terveyttä tulevana vuotena!

SALME RINTALA

Ylioppilaita

Rauman lyseon lukiosta Heikki Packalen. Vanhemmat Marketta ja Matti Packalen. Isovanhemmat Annika os. Lappalainen (Vernitsa) ja Pertti Packalen.

Arvonimet

Tasavallan presidentti on myöntänyt teollisuusneuvoksen arvonimen toimitusjohtaja Jorma Lillbackalle. Jorman vanhemmat Ellen os. Talja (Vernitsa) ja Kauko Lillbacka.

Merkkipäiviä

90-vuotispäiväänsä viettää 15. 12. Rauha Nuora os. Hinkkanen kotonaan Turussa.

80-vuotispäiväänsä vietti Jenny Hutri os. Ijas Vpl. Pyhäjärven Heinöisistä läheisten seurassa 16. 10. tytären luona Vammalassa.

Karjalaisuus tutuksi -tapahtuma veti laivan Conferencekeskuksen tupan täyteen kuulijoita. Valokuva Kalervo Huppunen.

”Ilo pintaa vaik’ syvän märkänis”

Jo perinteiseksi muodostunut karjalaisten pikkujoulu tapahtumaa vietettiin laivaristeilyllä Tallinnaan upealla ”Romantik” aluksella. Risteily olivat järjestäneet Karjala-lehti, Matkatoimisto Lomalinja Oy, yhdessä pitäjaseurojen kanssa, mitkä lähinnä toimivat matkaryhmien kokoojina. Risteilylle osallistui runsaat yli seitsemän- ja puolisataa osanottajaa.

Risteilyn ohjelma oli saatu varsin mielenkiintoiseksi ja vaikuttavaksi. Ohjelman juontajana toimi evl. Ilmari Hakala. Yhdessä vaimonsa Leena Hakalan kanssa he saivat luoduksi lämminhenkisen pikkujoulu tunnelman

missä ei myöskään unohdettu palauttaa mielimme niitä raskaita aikoja ja kokemuksia, mitkä silloin 60-vuotta sitten kansaamme kohtasivat. Kunnia selviytymisestämme lankeaa sotaveteraaneillemme ja sodan uhreille, jotka siitä raskaimman taakan joutuivat kantamaan. Itsenäisyytemme kansakuntana säilyi ja sotiemme haavat alkanut upeutua. Tilaisuuden musiikkipuolesta vastasi Sortavalaissukujuurinen Kati Neuvonen säestäjänään hämäläinen Vesa Tuomi. He laulattivat ja hauskuttivat yleisöä. Ilta jatkui maittavan joulullisen nauttimisen ja raittoisan seurustelun merkeissä.

Tallinnaan tutustuminen

Toisen risteilypäivän aamu-puolella oli tilaisuus käydä tutustumassa Tallinnan joulumarkkinoihin ja runsasiin tavaravalkioimiin ja moni matkailija näyttikin löytävän sopivaa tullaista tuleviin joulupaketteihinsa.

Karjalaisuus tutuksi-tapahtuma

Paluumatkalle oli järjestetty myös monipuolista ohjelmaa, missä mm. evl. Ilmari Hakala kertoi kokemuksestaan matkasta rajantakaiseen Karjalaan. Hänen mielestään näkyvät eivät ole

kovin miellyttäviä ja mieltä rohkaisevia. Karjalan nousu alennustilastaan ei näytä kovin lupaavalta. Osmo Ahokas kertoili Karjalan Kannaksen evakuoinnista todeten sen onnistuneen kohtalaisen hyvin lukuunottamatta aivan rajan ja rintamalinjojen läheisyydessä asuvia.

Conferencekeskuksen tiloihin oli järjestetty myös näyttelytilaa karjalaisille pitäjälähdille, kirjoille ja muille tuotteille. Lehdet herättivät risteilyvieraiden kiinnostusta, kuin myöskin muut esille tuodut asiat. Akvarellimaalari Pentti Kokko oli järjestänyt akvarelleista näytellyn mihiin kuuluu maalauksia hänen synnyinseudultaan saaren maisemia Sortavalan läheltä. Hän olisi myös valmis maalamaan tilauksesta omien kotiseutujensa maisemia tilaajille.

Matkailun ja risteilyn tulevaisuus

Jo paluumatkan aikana nousi monella taholla kysymys, mikä on näiden risteilyjen ja Karjala-matkojen tulevaisuus? Yhtenä vaihtoehtona voisi heittää mietittäväksi ajatuksen matkan järjestäjien ja matkailijoiden keräämien voimavarojen yhdistämisen. Jos esimerkiksi Karjala-lehti, Karjalan Liitto, suurimmat Karjalamatkojen järjestäjät ja pitäjaseurat yhdistäisivät voimavarojaan, niin eiköhän jottakin hyvin tähtäviäkin tapahtumia yhdessä saataisiin aikaan. Ajatus voi olla vielä liian raaka toteutettavaksi, mutta kehitys kulkee mielestäni siihen suuntaan.

ERKKI PÄRSINEN

Joulupukki Tampereelta toivottaa hyvää joulua.

Tampereella juhlittiin pikkujoulua

Itsenäisyyspäivän aattona kokoontuivat Tampereen ympäristössä asuvat pyhäjärveläiset yhteiseen itsenäisyys- ja pikkujoulujuhlaan. Pursiseuran ravintolaan oli tamperelaisten lisäksi tullut joukkoa Ylöjärveltä, Nokielta, Hämeenkyröstä ja Kangasalasta, yhteensä liki 70 henkeä.

Tilaisuuden juontaja Kari Sipponen harmitteli, että laulun säestäjä on hieman myöhässä, mutta se yleisöä haitannut. Karjalaisten laulu laulettiin tunteella ja sydämellä ja tietysti seisaaltaan.

Tampereen Pyhäjärvi-kerhon puheenjohtaja Laila Innanen toivotti yleisön tervetulleeksi. Puheessaan hän palautti mieleen menneen kesän kotiseutumatkat. Kai-puu kotiseudulle vie niin suku- kuin kyläyhteisöjä edelleen matkoille. Hän kertoi keskeisiä asioita Pyhäjärven pitäjistä, joka oli vaaras maatalouspitäjä. Lopuksi hän kehotti meitä vanhempia kertomaan lapsille ja lastenlapsille monipuolisesta karjalaisesta kulttuurista ja kotiseudustamme, jossa ovat kaikkien meidän juuret.

Seija Lintulan lastenlapset lauloivat ja leikkivät tultuja joululeikkejä. Eila Uskola kertoi säveltäjä P.J. Hannikaisesta, joka on monien joululaulujen säveltäjä. Aino Honkala

lausui koskettavan adventtirunon. Kerhon kuoro lisäsi tunnelmaa kauniilla lauluilla. Ja tietysti yhteisestikin laulettiin. Huumorilla höystetyssä sketsissä mummo yritti muistella nuoruuden rakkausmuistoja miehensä kanssa. Se oli turhaa, unohnutun mikä unohnutun. Laila Innanen lauloi ja lausui hauskan runon.

Jouluun kuuluvat tietysti monenlaiset herkut. Siitäkin saatiin esimakua, ruokapöytä oli kökköllään syömistä. Irja Siirtosen ja Helvi Kalttilan myymät arvat tekivät kaupansa ja voittoja oli todella runsaasti. Ja tietysti juhlaan tuli myös joulupukki. Pieni 4-vuotias poika kysyi silmät suurina, ”toitko varmasti lahjoja?” Vastauksena oli, että pukilla on aina lahjoja.

Lämminhenkinen tilaisuus jatkui yhteisen ohjelman, vilkkaana seurusteluna. Laila Innanen korosti vielä, että tulleista Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerhon tapahtumista ja kuukausikokouksesta tiedotetaan Pyhäjärvi-lehden tapahtumakalenterissa, joten joukolla mukaan myös kuukausikokouksiin.

MIKSEN HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA Tampereen Pyhäjärvi-kerholaisilta.

SALME RINTALA

Pyhäjärvellä kesällä 2004 Antti ja Leena Musakan pihalla. Kiitokset heille hyvästä majoituksesta. HYVÄÄ JOULUA JA ONNEA VUODELLE 2005 kaikille matkoillani mukana olleille. Ensimmäisenä matkaamme Pyhäjärvelle 21.–24. 7. toivottaa Seija Lintula.

Lännen terveiset

Yhdysvalloissa vietetään marraskuun neljäntenä torstaina Kiitospäivää.

Se on yksi suurimmista juhlapäivistä täällä. Silloin perheet kokoontuu yhteen pitkiäkin matkojen takaa. Laitetaan kalkkuna päivällinen ym. jälkiruukiksi kurpitsan piirakkaa jäätelön tai vaahtokerman kera. Se on sovinnon päivä myöskin. Jos on ollut jotakin erimielisyyttä, niin silloin unohdetaan ja nautitaan yhdessä olosta.

Oli lokakuu v. 1621, Plymouth, Massachusetts valtio. Silloiset kristityt päätti-

vät pitää kiitosjuhlan. Sato oli hyvin runsas ja intiaanienkin kanssa oli tullut hyvin toimeen. Kuvernööri lähetti neljä miestä ampumaan kalkkunoita metsästä. Intiaanin päällikkö Maz Massot oli kutsuttu juhlaan. Hän saapuikin mukanaan 90 värikkästä maalatun vartijan kanssa. Kuvernööri pelästyi kauheasti. Heillä kun oli vaan parikymmentä sotilasta. Mutta tähän oli rauhan ja sopusoinnun juhla. Hän lähetti miehiä ampumaan vielä lisäksi viisi peuraa.

Ilma sattui onneksi olemaan kaunis, sillä kaikki tapahtui ulkona. Juhlia kesti kolme päivää. Päivisin miehet kilpailivat mm. jousiammunnessa ym. Iltaisin intiaanit esittivät värikkäitä ja hurjia tansseja. Naisten aika kului ahkerassa ruuanlaitossa. Karpaloita oli säkittäin, mutta ei oltu vielä keksitty kuinka niitä parhaiten voisi käyttää. Kurpitsa piirakoista ei ollut vielä tietoa, kun ei ollut vielä uuniakaan. Kermavaahtoa ei ainakaan ollut, kun ei ollut lehmäkäännä. Lehmät saapuivat vasta noin

kolmen vuoden päästä.

Kiitospäivän vieto alkoi levitä nopeasti. Ensimmäinen presidentti George Washington julisti vuonna 1789 marrask. 26 pv Kiitospäiväksi koko maassa. Hän kehotti kotona ja kirkkoissa kiittä-mään vuoden tuloista ja ruokilemaan rauhaa, ystävällisyyttä ja yhteenkuluvaisuutta perheiden ja kansojen kesken.

Joulu rauhaa ja Siunausta Uudelle Vuodelle toivoo

LEMPI KÄHÖNEN-WILSON

Seija Lintulan lapsenlapset esittivät jouluisia leikkejä.

Vpl. Pyhäjärvi-seuran syyskokous sai nähtäväkseen harvinaisen filmin

Kun pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla asustavat Vpl. Pyhäjärvi-seuran jäsenet kokoontuivat 20. marraskuuta pitämään syyskokousta, oli ilmassa hivenen historian havinaa. Saimme nähdä filmin, joka on kuvattu Pyhäjärvellä vv. 1939-1944. Filmin ensiesitys oli marraskuussa 1977. Mutta viime vuodet filmi on uinunut Ruususen unta Karjalatalolla pienessä komerossa, missä seura säilytti niin paperiteita, vajat ja kahvipakettejaan, paperilautasia ja kynttilänpätkiään, mutta aarteista puhumattakaan.

Syyskokous mm. hyväksyi ensi vuodelle toimintasuunnitelman, johon sisältyi retki Vironperälle 6. 5. 05, mistä ilmoitellaan hyvissä ajoin. Johtokuntaan uutena jäsenenä hyväksyttiin tämänvuotinen varajäsen Marketta Mattila. Muina jatkatvat Eeva-Liisa Miikkola, Paavo J. Paavola, Kaisa-Liisa Korhonen, Arja Hiiri, Inkeri Hiiri, Meeri Kuusisto, Eero Sirkkiä ja Kaarina Pärssinen. Varajäsenenä jatkaa Päivi Seppänen ja uusiksi varajäseniksi valittiin Toivo Nokelainen ja Ilmari Pärssinen.

Muistojen Pyhäjärvi-filmi vv. 1939-1944

Seuraa jokunen vuosi sitten vatsaan Osmo Juvosen ansiota on, että filmi Muistojen Pyhäjärvi-pengottiin unohdusta esiin. Enkkualaiset ovat tekemässä kotiseutufilmiä, johon he tänä vuonna kuvattujen maisemien lisäksi halusivat sisällyttää vanhoja kuvia Pyhäjärveltä.

Näin tuleva enkkualaisten filmi tulee antamaan historiallista perspektiiviä meille, joilla ei ole omaehtaisia muistikuvia sotien aikaisesta tai sitä vanhemmasta Pyhäjärvestä. Osmo Juvosen oli matkustanut Espanjan talvikodistaan vasiten Suomeen syyskokoksemme osallistukseen, mutta samaan aikaan osuneet sukulaisen syntymäpäivät veivät hänet kokouspäivänämme Vammalaan. Filmin näytti ja sen taustatarinoita kertoi meille tällä kertaa Kari Pohjakallio, enkkualaisten filmihankkeessa mukana aktiivisesti oleva "pyhäjärveläisten vävy". Kari itse on viipurilaisia, mutta vaimo on Saapurusta. Biologina Kari Pohjakallio on innolla kulkenut mukana

Pyhäjärveä ja sen luontoa tutkimassa monilla kotiseutumakailuilla ja kun uuden enkkualaisten filmin aineksia on taltioitu.

Kerrottakoon filmin taustoista hieman. Muistojen Pyhäjärvi -filmissä nähdään tuokiokuvia ja maisemia, jotka armeijan sotakuvaaja Reino Tenkanen taltioi filmiin kotiseutunsa sodanaikaisesta elämästä. Hän itse oli vielä paikalla ja haastateltavana, kun filmi sai Helsingissä elokuvateatteri Maxim 2:ssa ensi-iltaansa 13. 11. 1977. Filmin koostaminen oli mahdollista, kun Antero Pärssisen avulla saatiin Pääesikunnan hallusta tukittavaksi pätkä alkuperäisestä kuva-aineksesta. Niistä koottiin mm. Kari Uusitalon ollessa aktiivisesti hankkeessa mukana n. 20 min kestävä filmi, joka nyt on siirretty VHS-kasetille. Kysessä on mustavalkoinen mykkäfilmi ajan tavan mukaan.

Antero Pärssinen on yksi filmin ensiesityksessä mukana olleista parista sadasta asiasta kiinnostuneesta ja häneltä löytyivät, kiitos huolellisen arkitoinnin, myös muistiinpanot ensiesityksestä. Nämä muistiinpanot tukenamme katselimme nyt Karjala-talolla tämän kiinnostavan kuvauksen sodan ja välirauhan aikaisesta kotiseudustamme. Yhdessä yritimme tarkentaa kuvamme filmiin sisällytetyistä asiois-

ta. Tarkoiton on, että filmin Muistojeni Pyhäjärvi VHS-tallenteesta tehdään ensi vuonna videokopioita halukkaiden hankittavaksi. Filmin omistaa VPL Pyhäjärvi-seura, joka on filmin tuottaja. Alkuperäisfilmin tallennus on aiottu siirtää Karjalan Liiton tiloissa olevasta pahvikomeroon esim. Pyhäsiätiin kassakaappiin tahi Mikkelin maakunta-arkistoon, mutta asiasta niin kuin kopioiden teettämisesätkin päätökset jäävät ensi vuoteen.

Millainen filmi oli?

Sen katseleminen ensi kertaa vaiens meidät kuin samaan aikaan ulkona raivonnut tämän syyskauden pahin lumimyrsky olisi tukkinut tuntohermomme. Oli hyvin hämmäntävää ja tunteita nostattavaa tunnistaa joitain näkymiä, tuttuja tienoita silloisessa asussaan lähes 60 vuoden jälkeen.

Siellä vilahtivat maisemat mm. aseman seudusta, Alakylän aukeasta Sirkkamäelle päin, pappilan puutarhasta, hautausmaasta, väliaikaiseen kirkkoon rovasti Viikan johdolla kokoontuvasta kirkkovaestä, Konevitsan luostarista ja Streljan hiekausta, Sortanlahdesta aallonmurtajineen, hävitetyistä Käikälästä ja sen säilyneestä linnausta, Laatokalla nuotaa vetäviä kalastajista, uudisra-

kontajista, perunanmultaajista. Kuvakerrota päättyi ilmatorjunnan työskentelyn seuraamiseen Sortanlahden koulun ja Leppiniemen välillä, taustalla aallonmurtaja ja Pölvänen niemi.

Tämä edelläoleva ei ole kaikki, ei täydellinen luettelo. Ja kunhan filmi saa lisää katsojia, voi olla ja on toivotavaa, että Antero Pärssisen muistiinpanojen täydennykseksi löytyy joidenkin filmissä esiintyvien paikkojen tunnistajia. Vaikka filmin ensiesityksen aikaan oli kulunut 33 vuotta siitä kun kukaan oli käynyt Pyhäjärvellä, on nyt toisin. Kotiseutumatkajia on riittänyt, varmoja kertojia ja paikkojen tunnistajakin alkuvuosina, mutta heitä ei enää usein tapaa vanhoissa maisemissa kun ikääntymisen on vienyt voimat lähti-jöillä ja osa alkuvuosien innokkaista kotiseutumatkajista jo lepää maan mullissa. Tiedämme, että vanhojen paikkojen varmuudella yhä tunnistajia ei ole enää kovin tiheässä. Siksi alkaa olla kiire. Sen vuoksi yhdistyksemme aikoo ensi vuonna panostaa parhaansa, jotta historiallisen filmin tallentamien maisemien ja ihmisten tunnistaminen täsmentyvät siten kuin se enää on mahdollista.

KAARINA PÄRSSINEN

Lapsuuden joulu

*Joulu mielet herkistää,
katseet suuntaa lapsuuteen.
Aidin, isän askareet,
siskon, veikon leikit monet.*

*Ilon, valon juhla on,
ihmisten muistot valtaa,
sydän hyvän jokaisen,
aatokset kauas, kauas kantaa.*

*Ennen paljon vähemmän
kauppaan mentiin ostoksille.
Itse tehtiin nallet, nuket,
joulukoristeet ja tähdet.*

*Aattona kynttilät ja omput
käsivät oksiin sidottiin,
liput yhteen نارuun -
saivat juhlavamman näyn.*

*Jouluvirttä veisattiin,
isä luki evankeliumin,
äiti kattoi joulupöytään
herkut laittamansa monet.*

*Sitten syötiin koko perhe
vatsat täyteen jouluruokaa.
Kylläisinä, onnellisina
ihailtiin joulupuuta.*

*Lapset leikki lahjoillaan,
mollamaat nimet saivat.
Kaikki pian tyytyväisiä
joulu-uuneen syöttäin vaipui.*

*Pian talo hiljeni,
joulun henki leijaili
halki suuren avaruuden,
antoi meille uskon uuden.*

ULLA RUOSTETOJA
o.s. Pitkänen
Vanhemmat:
Anni ja Janne Pitkänen
Vpl. Pyhäjärvi, Vernitsa

Hyvää Joulua teille jokaiselle!
ULLA JA JORMA RUOSTETOJA

Kuvassa vas. Kari Pohjakallio, Inkeri Hiiri, Eeva-Liisa Miikkola, Arja Hiiri, Kaarina Pärssinen ja Meeri Kuusisto valmistautuvat kokoukseen.

Joulutervehdyksiä

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
RITVA JA YRJÖ S. KAASALAINEN

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
SELMA AHLHOLM os. Kilpeläinen,
Storpos Ruotsi

Lilja Salonen os. Kilpeläinen ja lapset toivottavat
Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta vuotta kaikille
tuttuile ja aivan erikoisesti siskolle Ruotsiin.

Joulurauhaa ja Onnellista Uutta Vuotta
kaikille sukulaisille, ystäville ja tutuille, toivottaa
RAKEL VALKAMA JA MIKA PERHEINEEN

Onnittelut Esteri Silvennoiselle os. Lappalainen. Olet täyttänyt 80-vuotta.

Tervehdys ja paljon onnea Aili ja Selim Lehtiselle. Hienoa, että yhteinen matka on ollut pitkä. Seurastanne häviyin 1938 kesällä kun menin Räisälän kansanopistoon.

Kaikille tutuille myös Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta.
T. KERTTU PYLÄNÄINEN

Evakkojoulu 1939

Tätä kirjoitettaessa 5. 12.-04 oli meistä moni 65-vuotta takaperin junan härkävaunuissa matkalla Etelä-Pohjanmaalle. Alavudelle taidettiin päästä Itsenäisyyspäivän aamuna.

Jotkut ovat Pyhäkylän koulupiirin tietojen keräyksen yhteydessä tästä matkasta jotain maininneet. Onkin tärkeää, että kirjaa elävöittämään saataisiin esimerkkejä, eli lyhyitä muistikuvia siitä, miten juuri Sinulla matka sujui ja millainen oli joulu evakossa 1939? Kerro asiasta lyhyesti ihan omin sanoin.

Naisiakin jo tunnettu

Lokakuun lehdessä olleen valokuvan naisiakin on jo tunnistettu. Naiset vas. Selma Pusa, Hanna Haikonen, Lempi Penanen, Siiri Pitkänen ja viimeistä on sovitettu apteekille. Miehet vas. Leino

Pennanen, Heikki Sirkki, Vilho Toivainen, Arvi Federley, Lauri Pitkänen, Kauko ja Heino Hämäläinen. Korjatkaa tietoja, jos olette eri mieltä.

Koulupiirikokous

Joulun aikana saatatte tavata sukulaisia tai entisiä naapureita. Muistakaahan kertoa heille, että Pyhäkylän koulupiirin yleinen kokous pidetään Vammalassa Seurojentalossa lauantaina 12. 3. 2005. Ohjelmasta tarkemmin myöhemmin. Arpajaisvoittoja kehoitetaan varaamaan. Samoin toimikunta toivoo, että myyjäisyöpöytään tehtäisiin erilaisia käsitöitä talven aikana.

Kiitoksen paikka

Valokuvia ja tietoja Pyhäkylän koulupiiri-

rin perheistä "tippuu" pikku hiljaa. Aukkopaikkoja kuitenkin vielä. Koetakaahan herätellä "nukkuvia" liikkeelle.

Korjauksia, puuttuvia nimä ja muita koulupiirin tietoja odotellaan edelleen osoitteeseen: Toivo Hinkkanen, Koskentie 6, 38300 Kiiikka, p. 050 3425 027, tai larjava@kopteri.net.

Toimikunta kiittää lämpimästi jokaisista kuvien ja tietojen lähettäjiä ja toivottaa kaikille avustajille ja lehden lukijoille Joulurauhaa ja Onnea vuodelle 2005!

Pyhäjärveläisterveisin ja edelleen postia odotellen!

PYHÄKYLÄN
KOULUPIIRIN
KIRJATOIMIKUNTA

Luovutettu Karjala mukana postimerkkimessuilla

Helsingin Messukeskuksessa järjestettiin 29.-31. 10. 2004 postimerkkimessut, joissa oli oma osastonsa myöskin luovutetun alueen postihistoriasta ja postikortteista. Teemalla "60 rauhan vuotta". Näyttelyosastolla oli luovutetun Karjalan postihistoria ja postikortit varsin laajasti esillä. Näyttely olivat koonneet Viipurin Filatelistikerho ja Upseerifilatelistiteräiden Karjala-aktivistien avustamina. Näyttelyssä kävi runsaasti yleisöä.

Näyttelyssä olivat esillä seuraavat filatelistiset kokonaiset: Väinö Oninonen (Karjalan kannaksen leimat), Göran Nykvist (Vanhoja ehjiä luovutetusta Karjalasta), Pentti Holma (Laatokan rannikkopitäjien postihistoria), Antti Lehmus (Karjalan radan postihistoria), Pertti Mäkeläinen (Kiskoilla Viipurista

Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman sivuja postimerkkimessujen näyttelyssä.

Vuonna 1894 Vpl. Pyhäjärven postileimassa postin nimi oli Pyhäjärvi Vpl.

Etelä-Karjalaan), Lasse Könönen (Luovutetun Karjalan postileimoja), Risto Pitkänen (Luovutetun Karjalan venäläisleimat), Hannu Elo (Suomenlahden luovutettujen saarien postileimoja), Kari Pohjakallio (Viipurinlinnin Pyhäjärvi), Matti Parkkinen (Käkisalmi), Teuvo Termomen (Kivennapa), Harri Jäppinen (Viipuri), Anssi Mikko (Viipurin postileimoja itsenäisyyden ajalta), Lasse Könönen (Luovutetun Karjalan dokumentti), Aarre Ritola

(Suomi 1938-1947 minun kannaltani), Postimuseo (Tarkoin Karjalaan).

Postikorttikokoelmassa nähtiin; Matti Sipari (Viipuri), Matti Etäsalo (Karjalan rautatieasemat), Hannu Forsblom (Luovutetun Karjalan kolme luostaria), Lasse Könönen (Postikortteja Luovutetusta Karjalasta), Tauno Nikkilä (Kortteja Kurkjoelta), Kari Pohjakallio (Kortteja Viipurinlinnin Pyhäjärveltä), Sanna Roivainen (Saimaan kanava luovutetusta

Karjalassa). Lisäksi Heikki Suikki (Luovutetun Karjalan ex librikaasia).

Näyttelyssä mukana ollut Kari Pohjakallio lähetti lehtemme käyttöön valokuvia näyttelystä:

Kanslianeuvos Kari Rahiala, postimerkkikeskuksen johtaja Markku Penttinen, postin ylijohdaja evp. Asko Savioha sekä Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen Vpl. Pyhäjärvi-kokoelman äärellä.

Vuoden ruoka ja leivonnainen

Potlohkoa ja sienikasvispiirakkaa

Karjalan Liiton naistoimikunta on valinnut tulevan vuoden karjalaiseksi ruoaksi ruokaisan potlohkon ja leivonnaiseksi tällä kertaa suomalaisen piirakan, sienikasvispiirakan.

Ruokaisa potlohko on vanha perinneruoka, joka edustaa karjalaiselle ruokaperinteelle tyyppillistä uuniruokaa.

Sienikasvispiirakka on uudempi perinneruoka. Viime vuosina laajemminkin suosituiksi tulleet sieniruokat ovat olleet itäisen ja karjalaisen ruokaperinteen oiva lisä.

Yksinkertaisista perusaineksista valmistettua ruokaa, potlohkoa ja sienikasvispiirakkaa, on helppo tehdä isommallekin joukolle. Nämä maistuvat herkut valmistetaan seuraavasti:

Potlohko

2 l perunaviipaleita tai lohkoja
500 g sianniskaa tai lapaa
2 tl suolaa
4 dl vettä
2 sipulilla
10 maustepippuria

Leikkaa sipuli ja sianniska tai lapa kuutioiksi. Lado perunaviipaleita tai lohkoja uunivuokkaan, lisää sipulikuutiot, sianniska tai lapakuutiot ja päälle perunaviipaleita. Mausta ja lisää vesi.

Hauduta uunissa 200 asteessa noin 2,5 tuntia.

Sienikasvispiirakka

Pohja:
250 g voita
6,5 dl vehnä jauhoja
2 tl leivinjauhoa
1,5 dl kermata

Täyte:

50 g paprikasuikaleita
70 g porkkanasuikaleita
70 g kesäkurpitsasuikaleita
100 g sipuli- tai purjorenkaita
650 g ryöpyttäjä suolaistenkuutioita

Mausteeksi valkopippuria, suolausain tarkistetaan.

Liemi:

6 dl kermamaito
9 kananmunaa

Pohjajataina:

Sekoita voi, vehnä jauhot, leivin jauhe ja kerma. Levitä taikina uunipellille. Suolaisten kuutioidaan, kasvikset suikaloidaan ja freesataan paistinpannulla.

Täyte levitetään pohjajatainaan päälle, maustetaan valkopippurilla. Päälle kaadetaan munamaitoliemi. Paistetaan 200 asteessa.

Karelianismi, karjalaisuus ja Suomi teemana

Toimintasuunnitelmaan hyväksyttiin, että jatkossa Karjalan Liitto tukee karjalan kielen ja karjalankielisen väestön aseman vahvistamista maassamme.

Ensi vuoden toimintateemana on karelianismi, karjalaisuus ja Suomi. Aihetta tuodaan esille mm. tulevan vuoden matkoilla ja seminaareissa. Karelianismissa peilataan myös tämän päivän karjalaisuuteen; toiminnassa pyritään kiinnittämään huomiota ja selvittämään sitä, miten siirtokarjalaisuus on vaikuttanut suomalaisen yhteiskuntaan ja kult-

tuuriin.

Liiton vuosittaisista tapahtumista hengelliset päivät järjestetään Oulussa 12.-13.3.2005 ja kesäjuhlat Lahdessa 17.-19.6.2005.

Tulevana vuonna liitto päivittää Karjala-ohjelmaansa ja jatkaa toimintaa Karjala-kysymyksen ratkaisemiseksi. Vuoden 2005 toimintaa säilyttävät lisäksi huhtikuussa pidettävä liittokokous, piirien toiminnan kehittämishankkeet ja piirien alueella tehtävien koulutus- ja tiedotus- ja kehittämisen.

Missä Pyhäjärvellä oli Karila?

Kirjallisuudessa sekä postitietteen päällä on nähtävissä Karila-niminen postiasema Vpl. Pyhäjärveltä. Se on tosin jo vuonna 1915 lopetettu toimintansa. Voiko sanoa missä se on Pyhäjärvellä ollut?

Eräässä kirjassa mainitaan sen paikaksi Alakylä. Mitä se tarkemmin tarkoittaa? Vastaukset toimitukseen, kerromme seuraavassa lehdessä missä Karila sijaitti.

Mikko Rännäliä lämpimästi ajatellen...

23. 5. 2004 vierailin Laina Tuomisen, (o.s. Vuohelainen) luona Vammalassa. Hän esitti minulle Topi Kukon kirjan "Tuuluko puhalttaa" Vpl Pyhäjärven Rantakylästä. Mainituksa kirjassa on Pauli Javanaisen kirjoitus lähinaapureistansa Rännäleistä. Samana päivänä minä sain tämän kirjan iokiomaaksi Reino Äikiältä.

Itse olen Mikko Rännälin jälkeläisiä, tyttärensä Susannan, joka kävi Salitsanrannan koulua v.1924, tytär Elvira.

Tässä yhteydessä haluaisin lisätä tietoa Rännäleistä.

Olin silloin vajaa 6 vuotias ja paikka oli Keski-Aasia, Etelä Kazahstan, puuvillasovhoosi Pahta-Aral. Muistan kun eränä alkukevään 1955 päivänä meillä oli paljon vieraita, äitimme piti puhetta, melkein kaikki itkivät, ja minäkin jossa vaiheessa, äidimme puheen jälkeen, lausuin runon vaarin muistolle seisosen jakkarella että kaikki näkee runonlausuja. Se oli äitimme itse laaita "Runo Elville". Tämä kuva tilaisuudesta tuli silloin tällöin mieleeni varttumisatmani varrella ja meni samalla.

Nyt, 50 vuoden jälkeen, kun olen itse jo mummo, ja äitini Susanna muutti pois ikuisuuteen jo lähes 7 vuotta sitten, tuo kevätpäivä tulee usein mieleeni. Tuolloin Susanna-tytär piti isälleen, Mikko Rännälille, muistotilaisuuden. 12.12.2004 tulee tasan 50 vuotta Mikko Rännälin kuolemasta.

Mikko Rännäli kuoli 12. 12. 1954.

Isän kuolemasta sekä Susanna-tytär Keski Aasiaan että Matti-poika Uuteen Seelantiin, saivat tietää Suomesta nuorimman Impi sisarensa välityksellä.

Säilyneestä kirjeenvaihdesta:

Matti kirjoittaa Susannalle kirjeessään 11.4.55 "...Kun saavuimme tänne saimme ikävän uutisen että sillä aikaa kun olimme matkalla oli meidän rakas isämme muuttanut taivaan kotiin, jossa on hänen hyvä olla. Et usko miten raskas isku se oli minulle ja tiedän että sitä se on myöskin Sinulle, mutta tämä on luonnon laki ja ehkä me käsitämme sen sillä se on Herran tahto.

Minä sain tänne "papan" viimeisenä iltana kirjoittaman paperin, kun hän sitten aamulla oli kuollut. Siihen oli kirjoitettu näin. "Kotkassa lauantaina 11 p joulukuuta yleisessä sairaalassa.

... Veritulppa kulki sydämen läpi ja se heikensi kovasti sydänverenkiertoa, ja voipi olla viimeinen sairauteni, vaan eihän tämä mikään sattuma ole, kun ihminen on syntynyt ja aikansa elänyt täällä maanpäällä, niin on hänen vuoronsa kuolla ja toinen täyttää paiknan.

On kulunut 50 vuotta kun minä nuorena matkalaisena kuljin sen aikaista tuttua polkua jossa hyräilin virrestä 376 Georg Neumark' in kuollut, ja nyt jätän rakkaat omaisen Herran haltuun".

... hän oli sitten 12 p:nä joulukuuta kuollut klo 9.45.

... Impi sisko oli ollut isän luona sairaalassa ja oli järjestänyt hänen hautajaisiaan. Näin kävi ettei me toiset lapset voitu olla isän hautajaisissa. Näin on päättynyt meidän isän monivaiheinen elämäntaival.

Jumala vain voi hänelle hänen hyvyystensä palkita. Siunattu olkoon hänen muistonsa..."

Mikko Rännäli: 18.3.19881 - syntyi Miikkulaisten To-serovossa.

1905 - oli Japanin sodassa, 9.1.1905 - oli Pietarin Senaatin torilla verisenä sunnuntaina, selvisi hengissä säikähdyksellä, junkerien laukauksesta Mikon hattu lensi ja pää jäi ehjänä.

1914 - oli Saksan sodassa 1919 - muutti perheeseen Miikkulaista Vpl Pyhäjärvelle

12.12.1954 - kuoli Kotkan sairaalassa, haudattu Kotkan vanhalla hautausmaalla.

Maria Rännäli (o.s. Läärä), Mikon vaimo, kuoli Kauvatsalla v. 1946.

Susanna Rännälistä, Mikon tyttärestä oli artikkeli tammikuun 2004 Pyhäjärven lehdessä, minkä jälkeen alkoi meidän ystävyys Laina Tuomisen kanssa.

Matti Rännäli, Mikon poika, työpuiteissa muutti perheeseen 24.11.1954 Uuteen Seelantiin, jossa hän kuoli v. 1975.

Minä vietin joulua 2002 Uudessa Seelannissa Matin jälkeläisten, serkkumme perheeseen kanssa. Tapasimme ensimmäistä kertaa elämässämme. Kuten Suomessa on tapana, kävimme siellä kesäisenä jouluaattona Matin ja vaimonsa Kaarinan haudalla sytyttämässä kynttilät.

Syksyllä 2004 olen tavannut ja tutustunut Impi-äitiimme, Mikon nuorimman tyttäreen.

Tässä lyhyesti Rantakylän Rännäleistä, tämä on se tieto mitä olen saanut lapsuusajoista ja kerännyt viime 2 vuoden aikana.

Helsingissä, 24.11.2004

ELVIRA NÄSSI

Runo Elville

1. Äijä rakas, vanha vaari, en voinut sua tuntea. Kohtalo ei suonut mulle seurassasi kulkea.
2. Ei tienneet sua sisko, veikot ei myös isä rakkahin. Yksin äiti sua muistaa lapsuudessaan varsin.
3. Paljon huolta kärsit meistä kaukaisista omista. Annoit huolta Taivaan Herran Muuta kun et voinut sä.
4. Pidit huolta lapsista kauhana kun oli ne, mutta tautivuotees luota kaikki oli poissa he.
5. Nyt jo päätit rauhaan täältä murehista maailman. Suo sä Jeesus, että kerran Taivasssa kohdataan.

P.S. Tämän runon äitimme Susanna itse laati minua varten ja minä, Elvira, luin tämän ulkoa hänen isänsä muistotilaisuudessa seisosen jakkarella. Olin silloin vajaa 6 vuotias. Miksi minä, uskon siksi kun olin nuorin lapsistamme, siskon ja veljen kanssa on ikäroa 9-21 vuotta.

Muistotilaisuuden pidimme n. maaliskuun 1955 alkupuolella.

90-vuotias Hilja Hinkkanen o.s. Äikiä tunnista valokuvien henkilöitä Elvira Nässille.

Kirjeitä rintamalta

Äitini Liisa Pärssinen oli huolellisesti tallettanut isämme Aleks Pärssinen kirjeet sota-ajalta 1939-40 ja 1941-44 (45). Äidin kuoleman (1970) jälkeen ne ovat olleet allekirjoittaneen hallussa. Pyhäjärven poliiseista ja nimismiehistä on vain niukalti tietoja Impi Wiikan kirjoittamassa Pyhäjärven historiassa (Iue s. 231-232). Niilo Aalto hoiti nimismiehen virkaa vuoteen 1936. Häneestä on valokuva Reino O. Kukon & K. Viikan kirjoittamassa Pyhäjärvi-kirjassa (Iue s. 127 emt.). Isäni on saanut häneltä työtodistuksen 28. 1. 1936 (seuraa ohjeena). Isäni tunsu hyvin myös N. Aallon seuraajan: nimismies Aleks Melan, josta I. Wiika kirjoittaa Pyhäjärven historiassa "...joutui toimimaan sota-ajan ja evakuointien vaikeat ja voimakkaita vuodet 1939-1944" (s. 232). Esitän toimitusneuvoston harkittavaksi katsooko se aiheelliseksi julkaista pol.konst. Aleks Pärssinen vaimolle Putkossa 12/4 -40 lähettämän kirjeen, jonka olen kopioinut tarkoitusta varten. Mielestäni siinä on erittäin paljon tuntemattomia tietoja työtodistuksen ajasta, jolloin sotapolitiisit joutuivat väliinrahan 13. 3. -40 jälkeen selvittämään pitäjän asioita - isänhän tunti kunnalliset päättäjät sekä tietyt myös Kunnitsan asukkaat, olihan hän itsekin kunnanvaltuuston jäsen. Nyt on vielä oleska niitä, joille ko. kirjeessä mainitut henkilöt ovat tuttuja (nimeltä tunnettuja), mutta myöhemmin heitä ei enää tiedetä, ketä he ovat olleet Pyhäjärvellä. Isäni kirjeet ovat siten nekin Pyhäjärven historiaa, vaikka hän ei saaraana miehenä 1948-50 voinut enää osallistua tietojen kokoamiseen. Hän kuoli 3. 8. 1950 Hämeenkyrössä omalla maanhankintatilallaan, jonne perhe muutti 1950. Karjalalehden päätoimittaja Antti O. Arponen kirjoittaa 28. 10. -04 ... sotapolitiiseista ei ole tehty kunnon kirjaa. Heillä ... ja; Pääkirjoitus, s. 3. - Isäni säi työpaikan Kemlin poliisilaitoksesta 1. 7. 1940.

Eeva Hämäläinen

Punkasalmelle, jossa asuimme toista viikkoa. Minä olen tutkinut täällä Putkossa ja ympäristöllä sitä 18/3 -40 Putikon asemalla tapahtunutta junaonnettomuutta, jossa 11 ihmistä kuoli ja useita kymmeniä loukkaantui pahasti. Olemme vielä nimismiehen kanssa sotapolitiisin kirjoissa, mutta komennuksella täällä, siksi kun tulee vakainainen nimitys tänne.

Kaksi miestä Pyhäjärven vakainaisista poliiseista nimittetään Alavudelle. Minä luulen, ettei siellä niiden pyhäjärveläisten asiain selvittely kovin helppoa ole. Minun pitäisi saada sieltä Alavudelta pois se kirjoituskoneeni, jonka J. Patrakka 2 viikkoa takaperin muusaan muiden tavarin mukana sinne vei. Se kuulema joutui sinne huoltoavaruus aseman lähelle, jonka hoitajana kuuluu olevan entinen Pyhäkylän Ousukaupan hoitaja Mäntylä. Ne ei kuulu antavan sieltä huoltoavaruusta tavaroita nyt pois, mutta virkatehtävissä välttämättä tarvittava kirjoituskoneetta ei voitane pidättää. Jos saan sen pikaisesti pois, niin lähetä hyvin pakattuna ja matkavakuutettuna kiitotavarana rautateitse minulle osoitteella Putikon asema.

En muista, oliko se kone minun sotilaspäilystakini vai siiviltuulitakini sisälle kääritty. Hyvä olisi saada ne Patrakkan tuomat kumpikin paketti sinun käsillesi. Saisit puhdistaa ja siilitää sen sotilaspäilystakini. Siitä saa hyvän kesätakin, kun ottaa talvivuorin pois.

Minä ole pyrkinyt lomalle sinne asioita järjestelemään, mutta en ole päässyt, kun on paljon työtä ja näitä toimipaikkoja järjestellään parhaillaan. Eilen käydessäni Kerimäellä lupasi vähän tuonnempaa laskea lomalle, samalla kertaa kun tiemestari "Leino", joka on myös täällä. Tulemme sinne Alavudelle Mikko Karilaisen autolla, joka on ollut täällä käytössäsi siitä lähtien, kun läksimme Pyhäjärveltä. Auto pitäisi nyt tuoda sinne Mikko Karilaiselle. Kun saan selville, että tuleeko tänne vakainainen paikka, niin tulet tekni sitten tänne. Ehkä asia siksi selvee, kun tulen sinne, että voimme sitten yhdessä matkustaa.

Bernhard ja Kalle Kaasalainen ja Väinö Pärssinen olivat välillä 2 viikkoa pois palveluksesta siellä Alavudella, mutta nyt 2 päivää takaperin otettiin uudelleen palvelukseen, ja menivät nyt Sulkavalle. Sain kuulla Kalle Kaasalaiselta, että Eva on ollut pitkän ajan Iidan luona Seinäjoella, kuka ja miten hänet sinne vei? Kirjoita ensi tilassa, että miten te voitte ja mitä ne pyhäjärveläiset touhuavat - ovatko halukkaat hakemaan maita ja minnepönniä niitä ehkä käydään sijoittamaan.

Syd. terveisin sinulle ja lapsille! Aleks.

Osoitteen on nyt: Putikko as. Kopio Aleks Pärssinen vaimolle Liisa Pärssille lähettämästä kirjeestä. Latinit: Eeva Hämäläinen 29. 6. 2004.

Karttunen ja minä muuttimme

Vuoden 2005 lehtitilaukset

Kaikki Vpl. Pyhäjärvi-lehtitilaukset ovat ns. kestotilauksia. Tämä tarkoittaa sitä, että lehden tulo myöskin vuonna 2005 jatkuu auto-

maattisesti ja tilausmaksu sama kuin vuonna 2004 eli 20 euroa laskutetaan tammikuun lehden ilmestymisen aikoihin. Lehdessä oleva ti-

lauslipuke on tarkoitettu ainoastaan kokonaan uusille tilaajille.

Kaikki osoitteenmuutokset ja muutkin tilauk-

sia koskevat muutokset tulee toimittaa lehden taloudenhoitajalle Reino Äikälle os. Nokkamäentie 256 32700 Huittinen, puhelin (02) 566 213 tai sähköposti reino.aikia@esnet.fi . Kaikki muutosasiat tulee toimittaa viimeistään aina kulumassa olevan kuun 10 päivään mennessä ehtiäkseen saman kuun osoitteistoon. Lehti ilmestyy yleensä kuukauden puolenvälin jälkeen joskin juhlanumero ja joulunumero saattavat ilmentyä jo aikaisemminkin.

Mikäli lehti ei jostain syystä jonain kuukauna saavu perille soitto edellä mainittuun taloudenhoitajan numeroon auttaa asiassa ja lähettämme täältä puuttuvan numeron.

Lehteen tarkoitettu aineisto on toimitettava kuun alkuun mennessä, jolloin edimme käsitellä sen painokuntoon. Lehden teosta vastaavan toimittajan Erkki Pärssisen ja toimittajien Salme Rintalan ja Reino Äikään yhteyshetiedot löytyvät lehden takasivulta.

Hyviä lukuhetkiä myöskin vuonna 2005.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus piti vuoden viimeistä kokousta Vammalassa 18. 11. Henkilöt vasemmalta: Erkki Pärssinen, Reino Äikä, Mirja Tenkanen, Antero Pärssinen, Salme Rintala, Arja Hiiri ja Yrjö S. Kaasalainen. Kokouksessa päätettiin mm. Vpl. Pyhäjärvi-lehden tilaushinnaksi entinen 20 euroa vsk. Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.

Käkisalmi kuvataiteilijoiden silmin

Käkisalmi kuvataiteilijoiden silmin – Menetetty, kättä on kirja menetety Käkisalmen taiteesta ja taide-elämästä. Tekijänä on FM taidehistorioitsija Johanna Luhtala (os. Kiuru), (joka isänsä puolelta on käkisalmelainen.)

Käkisalmi-säätiö rahoittaa n. 100 sivuisen teoksen valmistamista. Kirjaan kuva-

taan Käkisalmi-aiheisia taide-teoksia etupäässä ennen 1939 syntyneitä.

Ennen julkaisematonta materiaalia on löydetty jo melko runsaasti. Oma osastonaan esitellään Käkisalmen julkiset ja kirkolliset, sekä luterilaiset että ortodoksiset taideteokset. Mukaan otetaan myös jonkun verran sodan jälkeen syntyneitä teoksia. Tekstissä kuvataan taitelijoita ja heidän yhteyksiään Käkisalmeen. Kirjoittaja etsii edelleen tietoja käkisalmi-aiheista tai Käkisalmeen liittyvistä taideteoksista.

Yhteydenottoja toivotaan Johanna Luhtala Väinönkatu 38 a 17, 40100 Jyväskylä, p. 050 432 7033, johanna.luhtala.@pp.inet.fi.

Teos on tarkoitettu julkistaa ensi kesäkuussa jokavuotuisilla Heinolassa järjestettävillä Käkisalmelainen kesäjuhilla.

Käkisalmi-säätiön asettama kirjan toimituskunta on FM Paula Koko, KTM Tuomo Pärssinen ja FM Marja Huovila.

TAPAHTUMAKALENTERI

■ **Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon** tammikuun kokous pidetään Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, LAHTI, Nuutin päivänä, torstaina 13.01.2005 klo 13.00 alkaen.

Helmi-kuussa kokoonnumme Elsa ja Raimo Musakalla Kevätkatu 14 D, Mukkulassa. Silloin aloitamme klo 17. Tervetuloa kaikki Lahden seudulla asuvat pyhäjärveläiset. Johtokunta

■ **Huittisten Karjalaiset**

Seuran joulujuhlaan vietetään osuuspankin kokouksiloissa perinteisin ohjelman keskiviikkona joulukuun 15 päivänä 2004 kello 18.00 alkaen. Pukki saapuu joten nimetön pikkupaketti mukaan. Tervetuloa.

Konnitsan kyläkirja 2 toimikunta

- kiittää tähän mennessä saadusta noin sadasta kuvasta ja tekstistä,
- toivoo saavansa pian lisää noin 50-80 vuotta vanhoja kuvia ja kertomuksia kotikylästäme ja
- toivottaa kaikille konnitsoisille rauhallista joulua.

Kotikylämme tietoja odottaa
Ensio Näräinen
Siikinkatu 2 B 14
33710 TAMPERE
Puh. (03) 317 5415
Sähköp. ensio.nariainen@pp.inet.fi

Etsintäkuulutus

Muistajia etsitään!

Etsin haastateltavaksi Raja-Karjalan alueella syntyneitä henkilöitä, jotka muistavat Raja-Karjalan ortodoksien kuolemaan liittyviä käytäntöjä toista maailmansotaa edeltäneeltä ajalta. Erityisen kiinnostunut olen **Salmin Käännälän**

(Salmin ort. srk) ja **Uukusun** (Pitkärrannan ort. srk) sekä **Impilahden Kitiälän** (Kitiälän ort srk.) kuolemaan liittyneistä käytännöistä. Kaikkia pitää jättää kyllä koskevat vinkit otetaan kuitenkin ilolla vastaan.

Ystävällisin terveisin
TIINA JUURELA

Pyhäjärvijuhlat Ikaalisissa 16.-17. 7. 2005

vpl. **Pyhäjärvi**

Lehtemme tammikuun numero tehdään 13. 1. 2005. Tähän lehteen tarkoitettu aineisto on oltava toimituksessa 3. 1. 2005 mennessä.

vpl. **Pyhäjärvi**

Julkaisija:
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Vastaava toimittaja
Erkki Pärssinen
38300 Kiikka
puh. (03) 513 5150

Salme Rintala
Korkeemäenkatu 26 A 26
37100 Nokia
puh. (03) 341 0551

Reino Äikä
Nokkamäentie 256
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213

Toimituksen osoite:
Reino Äikä
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
e-mail: reino.aikia@esnet.fi

Sivunvalmistus:
Oy Tyrvään Sanomat
Painopaikka:
Satakunnan Painotus Oy,
Kokemäki

www.vplpyhajarvi.fi

vpl. **Pyhäjärvi**

Tilauslomake uusille Vpl Pyhäjärvi-lehden tilaajille

(Tätä lomaketta voivat käyttää ainoastaan kokonaan uudet tilaajat.)

Tilaushinta 20 euroa/vuosi

Tilaaajan nimi _____

Osoite _____

Laskutusosoite, jos se on eri kuin tilaajan osoite _____

Lomake lähetetään Vpl Pyhäjärvi-lehden taloudenhoitajalle Reino Äikälle os. 32700 Huittinen.

Karjalan retkiä ja kotiseudun matkoja
viisumit, matkat ja majoitukset järjestetään huolella erikokoisilla autoilla (10–50 henk.)

Lämmin kiitos tähänastisesta yhteistyöstä.
**Rauhallista joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta**
toivottaen

Bussiyhtiö Putus Oy
Kartanontie 639, 21830 Piilnikoski, p. 0400 226 265

PYHÄJÄRVEN LOMARANTA OY

Kiittää kaikkia pyhäjärveläisiä ja heidän ystäviään vuoden 2004 vierailusta.
Tervetuloa myöskin ensi vuonna lomailmaan entiselle kotiseudulle.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Pirkko Musakka (varaukset) 05-416 5620
Leena ja Antti Musakka puh. 990-7-911-2341-301